

О. О. КОНОПЕЛЬЦЕВА,
кандидат юридичних наук, асистент кафедри
трудового права Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНОГО ОГЛЯДУ ПРАЦІВНИКІВ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті аналізується процедура проведення медичного огляду працівників навчально-виховних закладів. Автором досліджено механізм проведення медичного огляду, що має складну структуру та охоплює сім послідовних етапів, які є послідовно-підпорядкованими.

Ключові слова: медичний огляд, працівник, відсторонення, стан здоров'я.

Постановка проблеми. Основами законодавства України про охорону здоров'я [1], Законом України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення від інфекційних хвороб» [2] встановлені попередні (до прийняття на роботу) й періодичні профілактичні медичні огляди працівників, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може спричинити поширення інфекційних захворювань, виникнення харчових отруєнь, зайнятих на важких роботах і на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, військовослужбовців. Серед них – працівники дошкільних і навчально-виховних закладів III–IV рівнів акредитації.

Дослідженню деяких аспектів розглядуваної проблеми приділяли увагу такі науковці, як Ю. Ю. Єршоменко, О. Іванова, Л. Ю. Бугров, Є. В. Шестакова, В. Г. Малов та ін. Але жоден з названих науковців не приділяв відповідної уваги саме процедурі проведення медичного огляду.

Виклад основного матеріалу. Медичний огляд працівників, з одного боку, можна розглядати як медичну процедуру, а з другого – як механізм з'ясування можливостей працівника виконувати роботу без шкоди для свого здоров'я, передбачений законодавством про працю.

Аналізуючи цілі медичного огляду, можемо в загальному вигляді визначити їх таким чином:

1) виявлення загальних захворювань, які є протипоказаннями для продовження трудової діяльності, пов'язаної з дією шкідливих чи небезпечних виробничих чинників;

2) динамічне спостереження за станом здоров'я працівників, своєчасне виявлення початкових форм

професійних захворювань, ранніх ознак впливу на здоров'я шкідливих чи небезпечних чинників;

3) своєчасне проведення профілактичних та реабілітаційних заходів, спрямованих на збереження здоров'я й відновлення працездатності працівників;

4) визначення стану здоров'я працюючого (рес-страція показників) і можливості продовження виконання своєї трудової функції в умовах дії конкретних шкідливих чи небезпечних чинників виробничого середовища без його погіршення;

5) вирішення в індивідуальному порядку питань про можливість працівника продовжувати роботу.

Проходження обов'язкового медичного огляду регламентується ст. 169 КЗпП України, ст. 17 Закону України «Про охорону праці» [3], статтями 30 і 31 Основ законодавства України про охорону здоров'я [1] та ін. Роботодавець зобов'язаний забезпечити фінансування й організувати проведення попереднього (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року. Медичні огляди проводяться відповідними закладами охорони здоров'я, працівники яких несуть відповідальність згідно з законодавством за відповідність медичного висновку фактичному стану здоров'я працівника. За час проходження медичного огляду за працівником зберігається місце роботи (посада).

Стаття 7 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [2] покладає на підприємства, установи й організації обов'язок за поданням відповідних посадових осіб

державної санітарно-епідеміологічної служби відстороняти від роботи працівників, які ухиляються від обов'язкового медичного огляду. Закон України «Про охорону праці» [3] (ст. 17) формулює цей обов'язок щодо роботодавця й доповнює викладене правило зазначенням на відсторонення працівника без збереження заробітної плати.

Аналіз зазначених законодавчих актів дає підстави зробити висновок про закріплення 3-х видів медичного огляду: попереднього (при прийнятті на роботу), періодичного (протягом трудової діяльності) і позачергового (на прохання працівника). Безсумнівно, ці огляди можна було б диференціювати на два види – обов'язкові (попередні, періодичні) й необов'язкові (позачергові), що впливає з логіки чинного законодавства.

Метою попереднього (при прийнятті на роботу) є визначення придатності працівника до виконання відповідної трудової функції й попередження професійних захворювань. Періодичний огляд забезпечує динамічний нагляд за станом здоров'я працюючого в умовах впливу професійних шкідливих чинників і своєчасне встановлення перших ознак професійних захворювань, їх профілактику й виявлення хвороб, що перешкоджають продовженню праці в шкідливих умовах. Обов'язковий є необхідною умовою при прийнятті на роботу працівника чи службовця на виробництво, де за певною професією потрібно мати відповідний стан здоров'я.

Попередні (до прийняття на роботу) медичні огляди забезпечують інтереси громадської гігієни й санітарії і попереджують різні заразні захворювання. Їх проходять працівники згідно зі ст. 26 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [2]. Періодичні медичні огляди обов'язково проходять працівники підприємств харчової промисловості, громадського харчування й торгівлі, водопровідних споруд, лікувально-профілактичних, дошкільних і навчально-виховних закладів, об'єктів комунально-побутового обслуговування, інших підприємств, установ та організацій, професійна чи інша діяльність на яких пов'язана з обслуговуванням населення й може спричинити поширення інфекційних захворювань, виникнення харчових отруєнь, а також працівники, зайняті на роботах важких і зі шкідливими або небезпечними умовами праці.

Відповідно до п. 6 постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 р. № 559 «Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних карток» [4]

керівники та їх заступники, педагогічні працівники, медичний персонал, працівники харчоблоків, спеціалісти, що беруть участь у навчально-виховному процесі, технічний персонал навчальних закладів України, крім вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, учні та студенти перед проходження виробничої практики на об'єктах, працівники яких підлягають обов'язковому профілактичному медичному огляду.

Витрати закладів та установ охорони здоров'я, пов'язані з проведенням обов'язкових медичних оглядів працівників бюджетних установ та організацій, покриваються за рахунок коштів, передбачених кошторисом на утримання відповідного закладу та установи охорони здоров'я.

Згідно з пп. 3, 4 Порядку проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особистих книжок [5] проведення обов'язкових медичних оглядів та перелік необхідних обстежень, лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень встановлюються і затверджуються Міністерством охорони здоров'я України.

Так, наказом Міністерства охорони здоров'я України від 23.07.2002 р. № 280 «Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб» [6], визначено перелік необхідних обстежень, лікарів-спеціалістів, видів клінічних, лабораторних та інших досліджень, що необхідні для проведення обов'язкових медичних оглядів, періодичність їх проведення, а також Перелік протипоказань для роботи за професіями, визначеними у Переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам.

Досліджуючи процес підготовки й проведення медичного огляду, умовно можна вирізнити наведені нижче етапи. Розглянемо їх детальніше.

1. Підготовчий етап. Він полягає у тому, що роботодавець складає за погодженням з відповідним головним державним санітарним лікарем список працівників, які повинні пройти огляд. Копія списку передається до закладу або установи охорони здоров'я, де проводитиметься медичний огляд. У разі проведення попереднього (до прийняття на роботу) обов'язкового медичного огляду роботодавець направляє закладу чи установі охорони здоров'я відповідного листа.

Відповідно до ч. 4 ст. 26 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благопо-

луччя населення» [2] власники підприємств, установ та організацій згідно з чинним законодавством несуть відповідальність за організацію і своєчасність проходження працюючими обов'язкових медичних оглядів і за допуск їх до роботи без наявності необхідного медичного висновку.

Стаття 7 зазначеного вище Закону [2] покладає на підприємства, установи й організації обов'язок за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби відстороняти від роботи працівників, які ухиляються від обов'язкового медичного огляду. Закон України «Про охорону праці» [3] (ст. 17) формулює цей обов'язок щодо роботодавця й доповнює викладене правило зазначенням на відсторонення працівника без збереження заробітної плати.

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення» [2] підприємства, установи й організації за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби зобов'язані відстороняти від роботи: 1) осіб, які є носіями збудників інфекційних захворювань; 2) хворих на інфекційні хвороби; 3) працівників, які були в контакті з такими хворими; 4) осіб, які ухиляються від обов'язкового медичного огляду або щеплень проти інфекцій; 5) працівників, які пройшли частковий медичний огляд. Порядок відсторонення зазначених осіб від роботи регулюється Інструкцією «Про порядок внесення подання про відсторонення осіб від роботи або іншої діяльності», затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я від 14 квітня 1995 р. № 66 [7].

Цей процес, нагадуємо, має місце за поданням відповідних посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби. Таке подання складається у 2-х примірниках, один з яких направляється власникові підприємства або уповноваженому ним органу (посадовцеві), другий зберігається в посадовій особі, яка внесла подання. У цьому документі обов'язково зазначається строк, на який відсторонюється особа від роботи, або умови, до виконання яких допуск до роботи особи заборонено. Відсторонення від роботи або іншої діяльності здійснюється роботодавцем або уповноваженим ним органом (посадовцем) шляхом видання наказу або дачі усного розпорядження з наступним виданням наказу і вжиття необхідних заходів по контролю за його виконанням.

Відсторонення від роботи може також відбутися з вини працівника, якщо той не пройшов у встановленому порядку обов'язковий медичний огляд (ст. 46 КЗпП України). Відмова від проходження останнього відповідно до ст. 26 Закону України «Про забез-

печення санітарного та епідемічного благополуччя населення» [2] є порушенням трудової дисципліни. Тим самим особи, які ухиляються від медогляду, після відсторонення й застосування стягнення підлягають (у разі подальшого порушення) звільненню «не за порівняно лояльним пунктом 2 ст. 40 КЗпП України, а на підставі, що ганьбить працівника (п. 3 ст. 40 КЗпП України)» [8, с. 277]. Час, протягом якого працівник не виконував трудові обов'язки внаслідок відсторонення від роботи у зв'язку з ухиленням від обов'язкового медичного огляду, оплаті не підлягає.

Встановлення такого правила є цілком виправданим, оскільки ухилення від проходження медичного огляду є заходом забезпечення охорони праці, а його ігнорування є неприпустимим. При цьому час простою з вини працівника не оплачується, якщо той не виходив на роботу (ч. 4 ст. 113 КЗпП України).

Особи, які були в контакті з хворими небезпечними для оточуючих інфекційними захворюваннями, теж відсторонюються від роботи. За поданням такої особи санітарно-епідеміологічна служба видає їй лікарняний листок, що є підставою надання допомоги по соціальному страхуванню у зв'язку з карантинном. Із цього випливає, що заробітна плата відсторонених осіб, які були в контакті з хворими, не зберігається, а замість неї провадиться виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності. На перший погляд спростування виплати заробітної плати є недоцільним, доки не стане зрозумілим, що вона замінюється виплатою допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Несвоєчасна організація роботодавцем процедури проведення огляду є дуже небезпечною не тільки для здоров'я працюючого, а й для його оточення. Адже завдяки проходженню медичного огляду в працівника є можливість попередити виникнення й розвиток професійного захворювання, вчасно провести профілактику на стадіях передхвороби або під час періодів захворювання.

2. Етап попереднього, періодичного медогляду. Ця процедура полягає в тому, що санітарно-епідеміологічна служба за участю представника первинної профспілкової організації або уповноваженої працівниками особи до 1 грудня складає Акт визначення категорій працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду, за формою, наведеною в додатку 1 до Порядку № 246 [9].

Цей акт повинен містити інформацію щодо чисельності працюючих за цією професією (стосується лише періодичних медичних оглядів), назву шкідливих або небезпечних чинників і номер підпунктів Переліку шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища трудового процесу, при робо-

ті з якими попередній (періодичний) медичний огляд працівника є обов'язковим.

3. На підставі названого Акта роботодавець протягом місяця складає в 4-х примірниках поіменні списки працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам, за формою, що міститься в додатку 2 зазначеного Порядку (на паперовому та електронному носіях), й погоджує їх з санітарно-епідеміологічною станцією. Один примірник списку залишається на підприємстві (у відповідальній за організацію медогляду посадовій особі), другий надсилається до закладів охорони здоров'я, третій – до закладу державної санітарно-епідеміологічної служби, четвертий – до робочого органу виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві й професійних захворювань України.

Такий механізм складання списків є ефективним, оскільки суб'єкти, за участю яких проводиться медичний огляд, мають можливість контролювати один одного з метою недопущення випадків ухилення працівників від такого огляду.

4. Роботодавець укладає з закладом охорони здоров'я договір або продовжує дію існуючого й подає йому список працівників, які підлягають медичному огляду.

Проведення попереднього (періодичних) медичного огляду здійснюється комісією з проведення медичних оглядів закладів охорони здоров'я. Комісією очолює заступник головного лікаря або уповноважена ним особа, яка має підготовку з професійної патології.

Комісія має право доповнювати види й обсяги необхідних обстежень і досліджень з урахуванням специфіки дії виробничих чинників і медичних протипоказань. До її складу обов'язково входять: терапевт і лікарі, які пройшли підготовку з профпатології. За відсутності окремих лікарів до проведення медичних оглядів залучаються на договірних засадах спеціалісти з інших закладів охорони здоров'я. Комісія забезпечує проведення необхідних лабораторних, функціональних та інших досліджень.

Періодичність медоглядів визначена в Переліку (додаток 4 до Порядку № 246) [8]. При цьому санітарно-епідеміологічна служба може змінювати їх періодичність залежно від санітарно-гігієнічної й епідемічної ситуації, але не рідше одного разу на два роки.

Підкреслимо, що періодичність проведення медичного огляду (один раз на 2 роки), є занадто тривалою. На нашу думку, її необхідно зменшити до одного разу на рік, оскільки такий підхід дозволить не тільки виявляти початок хвороби на ранній стадії

захворювання, але й своєчасно попереджувати його поширення.

5. На підставі списку працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам, заклад охорони здоров'я складає план-графік проведення останніх, узгоджує його з роботодавцем і закладом охорони здоров'я. У ньому вказуються конкретні строки проходження працівниками медоглядів, хоча в законодавстві граничних строків, упродовж яких ці огляди мають бути проведені, не закріплено.

Для проходження медичного огляду працівник має пред'явити до комісії такі документи: а) паспорт чи інший документ, що засвідчує особу; б) медичну картку амбулаторного хворого; в) направлення, видане роботодавцем. Направлення на обов'язковий попередній медичний огляд за відповідною формою згідно з додатком 3 до Порядку № 246 [69] роботодавець видає під час прийняття на роботу, у разі переведення на іншу, більш важку роботу, а також на роботу зі шкідливими чи небезпечними умовами праці.

Якщо під час перебування працівника в стаціонарі або в період звернення за медичною допомогою були проведені лабораторні, функціональні чи інші дослідження, вони враховуватимуться при проведенні медогляду, за умови їх проведення не більше 3-х місяців до проходження останнього. Повторимо, що за час проходження медичного огляду за працівниками зберігається місце роботи (посада) і середній заробіток (ст. 17 Закону України «Про охорону праці» [3]).

6. Результати попереднього (періодичних) медичного огляду працівників і висновок Комісії про стан здоров'я заносяться до Картки працівника, який підлягає попередньому (періодичним) медичному огляду (далі – Картка працівника) за формою, зазначеною в додатку 7 до Порядку № 246 [9], до Медичної картки амбулаторного хворого за формою 025/о, затвердженою наказом МОЗ України від 27 грудня 1999 р. № 302 [11], і також на цій підставі видає працівникові медичну довідку про проходження медогляду.

Зауважимо, що Картка працівника містить конфіденційну інформацію, зберігається в медичного працівника або за його відсутності – у відділі кадрів на підприємстві (за останнім місцем роботи) протягом його трудової діяльності, надається Комісії при проведенні медичних оглядів. На підставі Картки Комісія видає працівникові медичну довідку про проходження ним попереднього (періодичного) медичного огляду за формою, зазначеною в додатку 8 зазначеного Порядку.

У випадку зміни місця роботи Картка видається працівникові під підпис для пред'явлення на новому

місці роботи. Кожна сторінка Картки засвідчується печаткою відділу кадрів підприємства. Копія картки працівника зберігається на підприємстві (за основним місцем роботи) протягом 15 років після його звільнення.

Питання придатності до роботи в кожному окремому випадку вирішується індивідуально з урахуванням особливостей функціонального стану організму (характеру, ступеня прояву патологічного процесу, наявності хронічних захворювань), умов праці й результатів додаткових методів обстеження.

7. За результатами періодичних медичних оглядів (протягом місяця після їх закінчення) комісія оформлює Заключний акт за результатами періодичного медичного огляду працівників за формою згідно з додатком 9 до зазначеного Порядку. Роботодавець і представник профспілкової організації або уповноважена працівниками особа отримують по екземпляру такого акта. Строк зберігання Завершального акта – 5 років.

Роботодавець зберігає за працівником на період проходження медогляду місце роботи (посаду) й середній заробіток і за результатами медичного огляду інформує його про можливість (неможливість) продовжувати роботу за професією.

За необхідності Комісія вправі направити особу з підозрою на захворювання, а також працівника зі стажем роботи понад 10 років на додаткові обстеження, консультації й оздоровчі заходи.

Аналіз процедури проведення медичного огляду дозволяє відмітити його важливу роль, що полягає: а) в попередженні захворювань (у тому числі й професійних) і нещасних випадків; б) в забезпеченні безпеки праці, охорони здоров'я населення; в) в попередженні поширення інфекційних і паразитарних захворювань; г) у вирішенні питань щодо можливості працівника продовжувати роботу в умовах дії шкідливих або небезпечних виробничих чинників; д) у розробці за результатами огляду індивідуальних лікувально-профілактичних і реабілітаційних заходів для віднесених до груп ризику; е) у втіленні в життя оздоровчих заходів та ін.

Своєчасна організація власником процедури проведення медогляду є важливою не тільки для здоров'я працюючого, й для його оточення, адже завдяки проходженню медичного огляду в останнього з'являється можливість попередити виникнення й розвиток професійного захворювання, вчасно провести профілактику на стадіях передхвороби або в період уже функціонування цієї хвороби.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основи законодавства про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.
2. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення від інфекційних хвороб : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 27. – Ст. 218.
3. Про охорону праці : Закон України від 21.11.2002 № 229-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 2. – Ст. 10.
4. Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних карток : затв. постановою Каб. Міністрів України від 23.05.2001 № 559 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 21. – Ст. 950.
5. Порядок проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів та видачі особистих книжок : затв. постановою Каб. Міністрів України від 23.05.2001 № 559 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 21. – Ст. 950.
6. Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 23.07.2002 № 280 // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 33. – Ст. 1538.
7. Інструкція про порядок внесення подання про відсторонення осіб від роботи або іншої діяльності : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 14.04.1995 № 66 // Бюл. нормат. актів міністерств і відомств України. – 1995. – № 12. – С. 57–66.
8. Ротань В. Г. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / В. Г. Ротань, І. В. Зуб, Б. С. Стичинський. – 8-е вид., допов. і переробл. – К. : А. С. К., 2007. – 944 с.
9. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 21.05.2007 № 246 // Офіц. вісн. України. – 2007. – № 55. – Ст. 2241.
10. Порядок проведення обов'язкового, попереднього та періодичних психіатричних оглядів : затв. постановою Каб. Міністрів України від 27.09.2000 № 1465 // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 39. – Ст. 1656.

11. Про затвердження форм облікової статистичної документації, що використовується в поліклініках (амбулаторіях) [Електронний ресурс] : наказ М-ва охорони здоров'я України від 27.12.1999 № 302 // НаУ : правові системи. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.

REFERENCES

1. Osnovy zakonodavstva pro okhoronu zdorovia : Zakon Ukrainy vid 19.11.1992 № 2801-XII [Fundamentals of legislation about health protection : Law of Ukraine as of 19.11.1992 № 2801-XII] *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Data of Supreme Council of Ukraine*, 1993, № 4, St. 19. [In Ukrainian]
2. Pro zabezpechennia sanitarnoho ta epidemichnoho blahopoluchchia naselennia vid infektsiinykh khvorob : Zakon Ukrainy vid 24.02.1994 № 4004-XII [On ensuring sanitary and epidemic welfare of the population from infectious diseases : Law of Ukraine of 24.02.1994, № 4004-XII] *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Data of Supreme Council of Ukraine* 1994, № 27, St. 218. [In Ukrainian]
3. Pro okhoronu pratsi Zakon Ukrainy vid 21.11.2002 № 229-IV [On the protection of labor Act of Ukraine of 21.11.2002 № 229-IV] *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy – Data of Supreme Council of Ukraine* 2003, № 2, St. 10. [In Ukrainian]
4. Pro zatverdzhennia pereliku profesii, vyrobnytstv ta orhanizatsii, pratsivnyky yakykh pidliahaiut oboviazkovym profilaktychnym medychnym ohliadam, poriadku provedennia tsykh ohliadiv ta vydachi osobystykh medychnykh kartok : zatv. postanovoiu Kab. Ministriv Ukrainy vid 23.05.2001 № 559 [About approval of the list of professions, productions and organizations, employees of which are subject to mandatory preventive medical examinations, the procedure of such examinations and issuing personal medical records : approved. the decree Kab. Of Ministers of Ukraine dated 23.05.2001, No. 559] *Ofits. visn. Ukrainy. – Official Herald of Ukraine*, 2001, № 21, St. 950. [In Ukrainian]
5. Poriadok provedennia oboviazkovykh profilaktychnykh medychnykh ohliadiv ta vydachi osobystykh knyzhok : zatv. postanovoiu Kab. Ministriv Ukrainy vid 23.05.2001 № 559 [The procedure of mandatory preventive medical examinations and issuing personal book : approved. the decree KAB. Of Ministers of Ukraine dated 23.05.2001, No. 559] *Ofits. visn. Ukrainy. – Official Herald of Ukraine*, 2001, № 21, St. 950. [In Ukrainian]
6. Shchodo orhanizatsii provedennia oboviazkovykh profilaktychnykh medychnykh ohliadiv pratsivnykiv okremykh profesii, vyrobnytstv i orhanizatsii, diialnist yakykh poviazana z obsluhovuvanniam naselennia i mozhe pryzvesty do poshyrennia infektsiinykh khvorob : zatv. nakazom M-va okhorony zdorovia Ukrainy vid 23.07.2002 № 280 [Regarding the organization of carrying out obligatory preventive medical examinations of workers of certain professions, productions and organizations whose activity is connected with servicing the population and may lead to the spread of infectious diseases : approved. by order of the Ministry of health of Ukraine dated 23.07.2002 No. 280] *Ofits. visn. Ukrainy. – Official Herald of Ukraine*, 2002, № 33, St. 1538. [In Ukrainian]
7. Instruksii pro poriadok vnesennia podannia pro vidstoronennia osib vid roboty abo inshoi diialnosti : zatv. nakazom M-va okhorony zdorovia Ukrainy vid 14.04.1995 № 66 [Instructions on how to make representation about the exclusion of persons from work or other activities : approved. by order of the Ministry of health of Ukraine dated 14.04.1995, No. 66] *Biul. normat. aktiv ministerstv i vidomstv Ukrainy – Bulletin of normative acts of ministries and departments of Ukraine*, 1995, № 12, S. 57–66. [In Ukrainian]
8. Rotan V. H., Zub I. V., Stychynskiy B. S. (2007) *Naukovo-praktychnyi komentar do zakonodavstva Ukrainy pro pratsiu [Scientific-practical commentary to the law of Ukraine on employment]* K. : A. S. K. [In Ukrainian]
9. Poriadok provedennia medychnykh ohliadiv pratsivnykiv pevnykh katehorii : zatv. nakazom M-va okhorony zdorovia Ukrainy vid 21.05.2007 № 246 [The procedure for conducting medical examinations of workers of certain categories : approved. by order of the Ministry of health of Ukraine of 21.05.2007 № 246] *Ofits. visn. Ukrainy. – Official Herald of Ukraine*, 2007, № 55, St. 2241. [In Ukrainian]
10. Poriadok provedennia oboviazkovoho, poperednoho ta periodychnykh psykhiatrychnykh ohliadiv : zatv. postanovoiu Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.09.2000 № 1465 [The order of carrying out obligatory preliminary and periodical psychiatric examinations : approved. the decree KAB. Of Ministers of Ukraine dated 27.09.2000, No. 1465] *Ofits. visn. Ukrainy. – Official Herald of Ukraine*, 2000, № 39, St. 1656. [In Ukrainian]
11. Pro zatverdzhennia form oblikovoi statystychnoi dokumentatsii, shcho vykorystovuietsia v poliklinikakh (ambulatoriiakh) nakaz M-va okhorony zdorovia Ukrainy vid 27.12.1999 № 302 [About approval of forms of accounting and statistical documentation used in polyclinics (out-patient clinics): the order of the Ministry of health of Ukraine dated 27.12.1999, No. 302] *nau.kiev.ua*. Retrieved from: www.nau.kiev.ua. [In Ukrainian]

Е. А. КОНОПЕЛЬЦЕВА

кандидат юридических наук, ассистент кафедры трудового права
Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЯ МЕДИЦИНСКОГО ОСМОТРА РАБОТНИКОВ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ

В статье анализируется процедура проведения медицинского осмотра работников учебно-воспитательных заведений. Автором исследован механизм проведения медицинского осмотра, имеющий сложную структуру и охватывающий семь последовательных этапов, которые являются последовательно-подчиненными.

Ключевые слова: медицинский осмотр, работник, отстранение, состояние здоровья.

O. O. KONOPELTSEVA

Candidate of Legal Science, Assistant of Labor Law Department
of Yaroslav Mudryi National Law University

LEGAL ASPECTS OF ORGANIZATION AND CONDUCTING OF MEDICAL INSPECTION OF THE EMPLOYEES OF EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Problem setting. The laws of Ukraine set the previous and periodic preventive medical inspection of employees whose professional or other activity related to the public service and could lead to the spread of infectious diseases, the occurrence of food poisoning, engaged in heavy work and work in harmful or dangerous working conditions, military personnel.

Analysis of recent research and publications. Some aspects of mentioned issue have been studied by such scientists as: Yu. Eremenko, A. Ivanova, L. Yu Bugrov, E. V. Shestakova, V. G. Malov and others.

Article's main body. The medical inspection of employees provided by labor legislation, on the one hand, is the medical procedure, and on the second, – the mechanism to ascertain the capabilities of the employee to fulfill work without harm to his health.

The employer must provide the funding and organization of previous (during hiring) and periodic (during the work activity) medical inspections of employees engaged in heavy work, work with harmful or dangerous conditions or those where is a need for professional selection, annual compulsory medical inspection of persons under 21 years. Medical inspections carried out by relevant health care establishment. The employee doesn't lose his work place during the medical inspection.

The purpose of the preliminary medical inspection is to determine the suitability of the employee to fulfill the appropriate work function and prevention of occupational diseases. Periodic inspection provides employee's dynamic health surveillance under the influence of harmful occupational factors and also provides timely installation of the first signs of occupational diseases, its preventive care and detection of the disease that prevent the continuation of work in hazardous conditions.

Exploring the process of preparation and conducting of the medical inspection, we can distinguish the following stages. Let's consider them in detail.

1. Preparatory stage. It consists of the fact that the employer in concurrence with the relevant chief sanitary doctor makes a list of employees that need to be inspected.

2. Previous, periodic medical examination stage. At this stage the sanitary and epidemiological service with the participation of the representative of primary trade union organization or person authorized by employees to the December 1 draw up the Act of the categories of employees who should pass the periodic medical inspection.

3. On the basis of the mentioned Act the employer makes a list in 4 copies of employees who should pass the periodic medical inspection.

4. The employer makes an agreement with a health care establishment or continues the existing agreement and gives a list of employees who should pass the periodic medical inspection.

5. Based on the list the health care establishment makes a schedule of such inspection and negotiates it with the employer.

Conclusions and prospects for the development. The timely organization of the procedure of medical inspection is important not only for the health of employee, but for his surrounding, because due to the medical inspection the employee has the opportunity to prevent the occurrence and development of occupational disease.

Key words: medical inspection, employee's dismissal, health status.